

Druggerelateerde criminaliteit in Nederland in vergelijking met enkele West-Europese landen en de VS

T.J. Ester MSc
dr. F.M.H.M. Driessen

Bureau Driessen
Sociaal Wetenschappelijk Onderzoek
Social Science Research

Utrecht 2009

Samenvatting

In deze verkenning is geprobeerd na te gaan in hoeverre Nederland afwijkt van andere landen met betrekking tot druggerelateerde criminaliteit. Hieronder volgt een opsomming van de bevindingen. Daaraan voorafgaand kan opgemerkt worden dat er weliswaar gegevens beschikbaar zijn, maar dat de vergelijkbaarheid en eenduidigheid van deze gegevens ernstig te wensen overlaat.

Nederland zelf blijkt overigens bepaald niet tot de voorlopers te behoren wat dit betreft. Zo zijn de gegevens over drugswetdelicten in verband met bezit voor Nederland pas sinds 2004 beschikbaar, terwijl de meeste landen dergelijke gegevens sinds 2000 leveren (vgl. p. 20), gegevens over heroïne- of cocaïne gerelateerde delicten ontbreken voor Nederland, evenals gegevens over druggebruik in de gevangenis.

Bevindingen

Uit de gegevens blijkt dat het aantal drugswetdelicten van 1990 tot 2000 in Europa is toegenomen. Nederland wijkt niet af van deze trend. Het aantal drugshandeldelicten neemt over deze periode minder toe dan het totaal aantal drugswetdelicten, wat impliceert dat vooral de aan persoonlijk gebruik gerelateerde delicten zijn toegenomen.

Het afgelopen decennium is er over het algemeen een toename in de geregistreerde criminaliteit met betrekking tot drugs, vooral ten gevolge van een toename van het door de politie geregistreerde gebruik of bezit voor eigen gebruik. Uit de gegevens over de ontwikkeling van de prevalentie van druggebruik blijkt echter dat het gebruik van drugs terzelfdertijd niet tot nauwelijks is toegenomen. De toename in de drugscriminaliteit zal zodoende hoogstwaarschijnlijk vooral terug te voeren zijn op verhoogde opsporingsinspanningen.

Nederland wijkt af van de andere besproken landen in die zin dat de toename van het aantal drugswetdelicten aan het begin van deze eeuw niet terug te voeren is op een toename in het aantal gevallen van gebruik of bezit voor eigen gebruik, die immers in Nederland niet vervolgd worden. Nederland wijkt daarnaast af doordat de cannabisgerelateerde delicten sterker toenemen dan in andere landen in 2003 en 2004.

De relatie tussen druggebruik en criminaliteit blijkt gecompliceerd. Druggebruik gaat samen met criminaliteit, maar de causale richting van deze samenhang is niet eenduidig. Een samenhang tussen criminaliteit en gebruik van drugs, met name heroïne, cocaïne en crack, wordt overal aangetroffen en er is geen aanwijzing dat Nederland wat dit betreft afwijkt van andere landen.

Een hoog percentage (50 tot 70%) van de gedetineerden heeft een voorgeschiedenis als druggebruiker. Circa 20% raakt gedetineerd in verband met drugswetdelicten. Druggebruik binnen de muren komt veel voor (circa 50%) en zelfs intraveneus druggebruik in de gevangenis is niet ongewoon (2 tot 19%). Hoewel gegevens ontbreken over gebruik in de gevangenis in Nederland, is er geen aanwijzing dat Nederland afwijkt van dit algemene en globale beeld.

Het blijkt dat druggebruik zowel in Nederland als in andere landen samengaat met andere vormen van gedrag die maatschappelijk niet geaccepteerd worden en dit leidt bij een te grote opeenhoping tot overlastproblemen.

Conclusie

Op grond van de beschikbare statistieken en onderzoeken met betrekking tot drugsriminaliteit kan geconcludeerd worden dat de positie van Nederland temidden van andere Europese landen en de VS geenszins uitzonderlijk is. Nederland wijkt alleen af door de aanscherping van het cannabisbeleid begin deze eeuw en de daaruit voortvloeiende verhoogde opsporingsactiviteiten, met name naar bedrijfsmatige thuisteelt van cannabis.